

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК НАПРЯМ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА

А. С. Осіпчук

Житомирський національний агроекологічний університет

Наразі сільська місцевість стає надійною платформою для розвитку туристичного бізнесу, розвиток якого в майбутньому приведе до вдосконалення соціальної інфраструктури. Загалом у всьому світі спостерігається спрямованість на розвиток природно-орієнтованого

туризму, що спричинено двома факторами, а саме глобалізацією та екологізацією. Нині попитом користуються альтернативні види туризму, такі як екологічний, природний, спортивний [4].

Сучасних екотуристів найбільше приваблює можливість поспілкуватись з природою, відпочити від буденних турбот, насолодитись красою та дарами навколишнього середовища, а також тимчасово змінити звичний вид діяльності на клопоти сільського жителя. Зазвичай такі мандрівки займають від декількох днів до декількох тижнів. За цей час турист відволікається від міського життя, накопичує продуктивні сили для подальшої життєдіяльності, знайомиться з культурою та звичаями місцевих жителів, куштує фірмові страви господарів. Саме з цього моменту виникає бажання та подальша потреба у відтворенні пережитих умов у повсякденному житті. Звичайно, не можна привезти у велике місто свіжого повітря, але можливо потурбуватися про споживання екологічно чистої продукції. Зростаючий попит на органічну продукцію повинен задовольнятися сертифікованим виробництвом. Наразі розширюється збутова мережа вже існуючих підприємств та поступово з'являються нові суб'єкти підприємництва, які дотримуються вимог органічного виробництва.

Задача залишається за малим – створення культури споживання екологічно чистої продукції та донесення до пересічного жителя інформації про корисність і важливість даної продукції. Тому потрібно детальніше розглянути механізм просування ідеї екологізації життя сучасної людини.

Екологічний туризм – це напрямок туризму, що базується на максимально ефективному використанні природно-рекреаційних благ та ресурсів для екопросвітницької рекреаційної діяльності з мінімальним антропогенним впливом (дозволяється залишати тільки сліди, забирати з собою тільки фотографії). Метою турпоходів і подорожей в екотуризмі є активне перебування людини в природному середовищі з вихованням дбайливого ставлення до природи [3].

У структурі світового туризму екотуризм розвивається найбільш динамічно, набираючи до 30% щорічного приросту. Він є в тренді, оскільки люди у світі все більше звертають увагу на стан довкілля, в якому відпочивають, на екологічне пізнання природного середовища, культур, один одного, на власне здоров'я через активний відпочинок.

Слід зазначити, що екотуризм охоплює різні види туризму: активний, пригодницький, сільський, краєзнавчий, відпочинковий та ін. за умови, що особа, яка бере участь в екологічному турі, свідомо не втручається у природні екосистеми, поважаючи середовище і культуру

місцевого населення. Видатки туриста поповнюють місцеві бюджети та збільшують доходи підприємців, що здійснюють платежі задля охорони природи як основного джерела їх доходу.

Водночас, територія, яка позиціонується як екологічно чиста, є дуже зручною для виробництва різних видів продукції з більшою реалізаційною вартістю (продукти харчування різного ступеню обробки, сувенірна та інші види продукції легкої промисловості). Розміщувати підприємства значно вигідніше у межах тих адміністративних одиниць, які дають можливість продавати вироблений товар дорожче в порівнянні з промисловими містами [6].

Наразі актуальним є питання децентралізації влади, що веде до переосмислення пріоритетних напрямів господарювання суб'єктів підприємницької діяльності. Керуючись критерієм максимізації залучених фінансових ресурсів на розвиток громад, керівні структури об'єднаних територіальних громад мають всіляко підтримувати і розвивати підприємницьку діяльність, формувати найбільш комфортне середовище для розвитку бізнесу, зокрема туристичної діяльності.

В результаті аналізу розвитку громад в країнах Європи спрогнозовано, що для сільських ОТГ джерелом найбільших прибутків може стати екологічно чиста сільгосппродукція, вирощена без використання хімічних засобів догляду [5].

Прикладом розвитку сільських територій є Баранівська ОТГ Житомирської області. За консалтингової підтримки Інституту громадянського суспільства у 2017 році було здійснене стратегічне планування діяльності громади. Однією з цілей ОТГ є конкурентоспроможна місцева економіка, яка базується на органічних технологіях і співпраці. Для досягнення цього серед інших операційних цілей виокремлено відродження ремесел деревообробної та фарфорової майстерності, як елемент туристичного продукту, стимулювання розвитку підприємництва та інноваційних бізнес-ідей. Також на території Баранівської ОТГ функціонує зразкове господарство, ПП «Галекс-Агро», що реалізує модель справжніх екосистем.

Високу якість продукції забезпечують насамперед завдяки високій якості сировини, яку отримують із власних фермерських господарств. Органічне вирощування зернових культур та тваринництва не тільки гармонійно поєднує, але і відповідає всім стандартам органічного виробництва ЄС. Основним напрямком діяльності компанії є виробництво органічних культур, сертифіковане тваринництво і переробка.

Органічна ферма Галекс-Агро – це безкрайні поля і охайні луки, які знаходяться досить далеко від промзони, тому повітря дуже свіже і

чисте. Таке розташування є обов'язковою умовою органічного виробництва. Органічний продукт – це продукт харчування, вирощений в результаті ведення сертифікованого органічного виробництва, що передбачає:

- ✓ на полі – заборона використання пестицидів, гербіцидів та інших штучних речовин для стимулювання зростання та збільшення кількості продукції;

- ✓ в тваринництві – заборона використання гормонів росту, лактації, генно-модифікованих кормів і домішок в корму. Тваринам забезпечується вільний випас і цілодобовий доступ до води і їжі. Телята мінімум 4 місяці повинні пити материнське молоко, а не замітники молока;

- ✓ при переробці продукції – заборона використання домішок: консервантів, стабілізаторів, барвників, ароматизаторів, підсилювачів смаку.

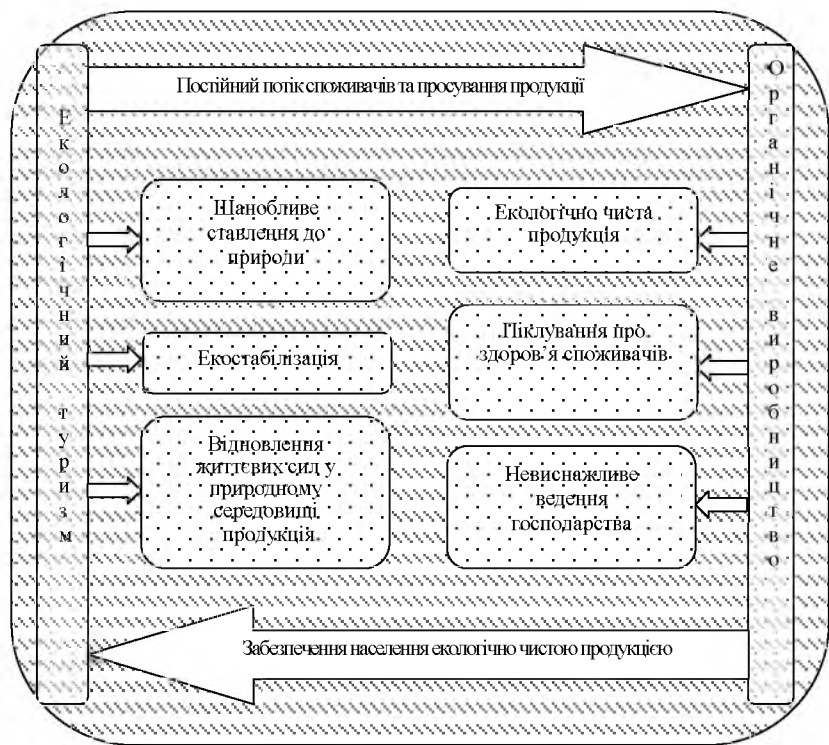

Рис. 1. Взаємодія систем екологічного туризму та органічного виробництва

Джерело: власні дослідження

Слід зазначити, що Україна має чудовий потенціал як з екологічної, так і з економічної точки зору, та може посісти одне з провідних місць серед виробників органічної продукції у світі [2]. Станом на червень 2017 року в Україні вже зареєстровано більше 420 виробників органічної продукції. Під сертифікованим органічним виробництвом зайнято 421,5 тис. га земель та ще 550 тис. га земель – під сертифікованими дикоросами (травами, ягодами і грибами). Щорічний обсяг внутрішнього ринку споживання становить 21—22 млн. євро [1]. Отже, слід зазначити, що Україна має потенціал, який вже успішно використовується підприємцями у галузі органічного виробництва.

З огляду на вищенаведену інформацію пропонується схема взаємодії систем екологічного туризму та органічного виробництва, а також корисний ефект, що виліватиме із взаємного впливу цих систем (рис.1). До корисного ефекту, який можна отримати від взаємодії поданих на рис. 1 систем, віднесено: збереження природних ресурсів, захист навколишнього середовища, відновлення родючості ґрунтів, виробництво продуктів корисних для людини, сприяння гармонії між людиною і природою, збереження біологічного різноманіття, популяризація здорового способу життя та ін.

Органічне виробництво необхідно розглядати як цілісну систему господарювання та виробництва продуктів харчування, яка поєднує в собі збереження навколишнього середовища і природних ресурсів, біологічного різноманіття. Виготовлення екологічно чистої продукції слід розглядати як процес, який не лише має комерційну складову, але й такий, що супроводжується соціальними та екологічними результатами.

Висновки. Таким чином, зроблено висновок, що популяризація і розвиток екотуризму позитивно впливатимуть на збільшення попиту та споживання органічної продукції. А вживання екотоварів і прагнення до здорового способу життя приведе до збільшення популярності destinations екологічного туризму.

Таким чином, туризм є тим інструментом, за допомогою якого можна втримати наявні трудові ресурси, проживаючі у селі, та повернути мігрантів до своїх осель. Це сприятиме підвищенню рівня добробуту населення, розвитку інфраструктури українського села. Виявлено, що просування органічного виробництва в Україні є досить актуальним сьогодні для оздоровлення сільськогосподарських територій, підвищення ефективності виробництва сільськогосподарської продукції, формування продовольчої безпеки,

забезпечення корисними продуктами харчування і покращення здоров'я українців.

Список літератури

1. В Україні вже понад 420 зареєстрованих виробників органічної продукції : веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2263063-v-ukraini-vze-ponad-420-zareestrovanih-virobnikiv-organichnoi-produkcii.html> (дата звернення: 22.03.2018).

2. Внутрішній ринок органічних продуктів : веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2244409-vnutrisnij-rinok-organichnih-produktiv-cogoric-sagne-25-miljoniv-evro-minagro.html> (дата звернення: 22.03.2018).

3. Коткова Т. М., Козловський О. Ю. Туризмознавство: навч. посіб. Вид. 2 –ге, випр. та доп. Житомир, 2013. 120 с.

4. Ніколаєвич О. В. Виробництво екологічної продукції та розвиток зеленого туризму в умовах активного процесу децентралізації : веб-сайт. URL: <http://global-national.in.ua/archive/19-2017/65.pdf>. (дата звернення: 23.03.2018).

5. Пичкур Н. Вплив органічних продуктів харчування *Аграрний бюлетень*, 2014, No 20 (41), с. 22

6. Іваненко Р., Підмогильний С., Екотуризм: Вплив екологічного (зеленого) туризму на розвиток сільських територій : веб-сайт. URL: <http://bobrytsya.kiev.ua/vpliv-ekologichnogo-zelenogo-turizmu-na-rozvitok-silskih-teritoriy> (дата звернення: 23.03.2018).